
Kyrkomötet

Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2011:11

Andligt ledarskap

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motionerna 2011:59 och 91 som tar upp olika aspekter på frågor om andligt ledarskap. Beträffande motion 59 pekar utskottet på att det redan finns omfattande kontakter med kyrkor runt om i världen och ser inget behov av att ge ett särskilt uppdrag till kyrkostyrelsen. Utskottet menar att den föreslagna vägen med uppdrag till kyrkostyrelsen inte heller är den lämpligaste vägen att bearbeta frågorna som tas upp i motion 2011:91. Utskottet föreslår att båda motionerna avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2011:59.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2011:91.

Motionernas förslag

Motion 2011:59 av Leif Nordlander, Andligt ledarskap

Kyrkomötet beslutar att uppmana kyrkostyrelsen att i ett globalt perspektiv söka kontakter som utvecklar och inspirerar det andliga ledarskapet i Svenska kyrkan.

Motion 2011:91 av Carin Åblad Lundström, Andliga mödrar och fäder – ett skriftligt dokument med genusmedvetenhet

Kyrkomötet beslutar att uppdra åt kyrkostyrelsen att utreda behovet av en dialoggrupp som har i uppdrag att formulera ett skriftligt dokument som tydliggör Svenska kyrkans syn på andligt ledarskap med genusperspektiv.

Bakgrund

I den utsträckning som det finns och kan finnas en form av reglering kan sägas att alla som vigs till ett uppdrag inom kyrkans vinningstjänst i sin vinning ges uppdrag som andliga ledare. Det uttrycks på olika sätt och med olika accenter i vigningsordningar och i ordningarna för mottagande av biskop och av kyrkoherde. Begreppet andlig ledare återfinns direkt i ordningen för mottagande av kyrkoherde där det i inledningsorden sägs att ”kyrkoherdens uppgift är att vara församlingens andliga ledare”.

Att andligt ledarskap inte kan begränsas till vissa särskilt reglerade uppdrag kan sägas bli tydliggjort när det i inledningsorden till samtliga vigningsordningar och i inledningstexten till kyrkoordinationens sjunde avdelning talas om kallelsen till alla döpta att föra ut evangelium och om dopet som den grundläggande vinningen till tjänst i kyrkan och att dopet ger delaktighet i kyrkans gemensamma uppdrag.

Inhämtade uppgifter från pastoralinstituten pekar på att man i sitt arbete med frågor om andligt ledarskap i utbildningen av blivande präster bl.a. har kontakter, genom besök och genom egna resor, med flera olika kyrkor och andliga traditioner. Det kan gälla olika delar av den anglikanska kyrkan i England, andra kyrkor i Europa men även t.ex. en brasiliansk befrielse teologisk tradition.

I ett vägledande dokument för att utforma lokala kursplaner för behörighetsgivande utbildning för blivande kyrkoherdar talas, med koppling till inledningstexten till kyrkoordningens andra avdelning, om att ledarskap i Svenska kyrkan syftar till att "människor ska komma till tro och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas". I utvärderingarna från kyrkoherdeutbildningen finns många kommentarer kring det andliga ledarskapet, dels att man önskar mer tid och samtal kring detta men också att man på olika sätt ser det andliga ledarskapet som ett raster i hela det arbete som kyrkoherden ansvarar för.

Såvitt bekant har det inte producerats officiella ekumeniska dokument om andligt ledarskap. Däremot har det skrivits otaliga artiklar och böcker i olika traditioner om detta som har korsbefruktat varandra. Frågor kring andligt ledarskap finns också med vid ekumeniska samlingar och kurser, och i olika bilaterala ekumeniska sammanhang som t.ex. vänstifts och församlingsutbyte.

När det gäller prästutbildningen anger de som har ansvar för denna att genusperspektivet är viktigt även för den utbildning som avser andligt ledarskap. Det finns mycket tänkande kring genus och makt i ekumeniska sammanhang, inte minst inom Kyrkornas världsråd och Lutherska världsförbundet (LVF) (t.ex. LVF-dokumentet *"It will not be so among you" A Faith Reflection on Gender and Power*), och mycket skrivet i böcker och artiklar kring dessa frågor av ekumeniskt betydelsefulla teologer.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motionerna 2011:59 och 91.

Andligt ledarskap är en gåva som inte är förbunden exklusivt med vissa givna kyrkliga uppdrag även om bl.a. biskopar och präster har ett sådant ledarskap.

I anslutning till motion 2011:59 vill vi notera att det finns mycket omfattande internationella kontakter som innefattar andlig fördjupning och inspiration på många olika sätt. Detta finns både genom vänförsamlingsutbyte, via stiftet och i Svenska kyrkans internationella arbete. Kontakter av detta slag är nödvändiga och av stort värde. Svenska kyrkan är en del av den världsvida kyrkan och måste därför ha en levande relation till många andra kyrkor. Vi ser dock inte att det finns behov av att kyrkomötet ska fatta något särskilt beslut om detta på det sätt som föreslås i motion 2011:59 och föreslår därför att motionen avslås.

I anslutning till motion 2011:91 kan konstateras att både kyrkans historia och nutid ger många vittnesbörd om att såväl kvinnor som män har fått uppgiften att verka som andliga ledare. Även om ett andligt ledarskap måste ingå i uppdragen inom kyrkans vinningstjänst är det något mycket vidare. Människor kallas till ett andligt ledarskap och ges förtroende att verka som andliga ledare även vid sidan av alla fastställda strukturer och beslutsordningar. Vi är inte övertygade om att ett uppdrag av det slag som föreslås i motion 2011:91 är lämpligaste sättet att hantera de frågor som tas upp i motionen. Vi bejakar samtidigt fullt ut det som vi ser som en grundläggande intention med motionen, nämligen att tydliggöra att både kvinnor och män kallas att vara andliga ledare och att detta måste synas i kyrkans liv.

På Tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Sven Kragh, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Beslutande: Sven Kragh, ordförande, Margareta Carlenius, Göte Karlsson, Irene Gustafsson, Rolf Forslin, Kerstin Björk, Staffan Holmgren, Suzanne Fredborg, Ingrid Borgström, Lars Ivar Ericson, Hans-Olof Andrén, Emma Hedlundh, Bertil Olsson, Rune Wallmyr och Eric Muhl.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Ronny Hansson, Roine Olsson, Monica Köpsén, Christina Blomqvist, Sven Kerst, Inger Lif, Lennart Kjellin, Niklas Grahn, Maria Falk, Mikael Wendt, Emma Thorén och Bertil Murray.

Biskoparna Esbjörn Hagberg och Tuulikki Koivunen Bylund har deltagit i utskottets överläggningar.